

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

Матеріали

Другої регіональної науково-практичної
конференції молодих науковців

30 січня 2025 року

м. Херсон

Редакційна колегія:

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор;
Степанова Т. М. – доктор педагогічних наук, професор;
Кохановська О. В. – доктор педагогічних наук, доцент;
Кузьменко Ю. В. – доктор педагогічних наук, доцент;
Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Навроцька М. М. – кандидат педагогічних наук;
Рідкоус О. В. – старший викладач.

А 43 **Актуальні** питання розвитку освіти та управління освітніми закладами: матеріали Другої регіональної науково-практичної конференції молодих науковців (30 січня 2025 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Кохановської О. В. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. 281 с.

Збірник містить матеріали Другої регіональної науково-практичної конференції молодих науковців «Актуальні питання розвитку освіти та управління освітніми закладами». У працях авторів розглянуто історію управління сучасними освітніми установами, розвиток потенціалу фахівця в системі освіти, роль сучасних освітніх технологій у розвитку та управлінні освітою, особливості функціонування системи освіти в умовах воєнного стану.

УДК 37.018

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

ЗМІСТ

Андрусик А. Г. Виховання екологічно-правової компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти	7
Ахматова Н. О. Принципи вибору сучасних дидактичних засобів навчання під час вивчення природничих дисциплін	9
Бабій А. І. Актуальний етап реалізації STEM-освіти в Україні	11
Бела О. В. Забезпечення якості освіти в умовах сучасних викликів	15
Біла Л. В. Професійний розвиток учителя: сутність і зміст	17
Большуткін В. О. Обмеження наявних систем штучного інтелекту у формуванні лінгвістичної компетентності в контексті іншомовної освіти.....	19
Буланов І. Д. Роль цифрових технологій у підвищенні професійної компетентності майбутніх учителів української мови й літератури	22
Верховська М. В. Механізми розроблення внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі дошкільної освіти	24
Вітвіцька І. М. Інноваційні підходи до оцінювання: шлях до забезпечення якості освіти	28
Вітвіцький А. Г. Управлінська діяльність заступника директора з виховної роботи як ключовий фактор розвитку соціально-психологічної служби ЗЗСО	33
Гаврилук О. О. Урахування когнітивно-комунікативного підходу в процесі вивчення лексичних інновацій 2022-2024 рр	39
Головачов І. Є. Використання платформи ARDUINO при вивченні мікропроцесорної техніки.....	42
Гранченко М. В. Історія освіти на Миколаївщині в кінці XVIII – на початку ХХ ст.: аналіз наукових праць з теми (частина 1).....	44
Грех А. Р. Інтегративне навчання комп'ютерної графіки у закладах загальної середньої та професійно-технічної освіти.....	48
Гуляєва О. В. Професійна мобільність педагога в умовах трансформації освіти: виклики та можливості	51
Дереш В. С. Супервізія як засіб професійного розвитку сучасного педагога.....	54
Деркач В. Ф. Трансформація ідей В. О. Сухомлинського в управлінську діяльність керівників закладів загальної середньої освіти.....	57
Дичук Т. В. Інтеграція знань учнів з гуманітарних дисциплін у закладах професійно-технічної освіти	63
Драга В. А. Формування м'яких навичок студентів у процесі кроскультурної взаємодії (на прикладі викладання курсу «Теорія і практика медійного перекладу англійської мови»).....	65
Жданов В. В. Стан вищої освіти на Миколаївщині у другій половині 1960-х – в першій половині 1980-х рр.....	68
Жулінська Г. М. Емоційна компетенція як основа професійної успішності педагога	72

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

Захарченко О. А. GPT ONLINECORRECTOR – цифровий інструмент професійної підготовки магістрів-філологів	75
Зубко А. М. Роль лідерства в управлінні освітніми установами: історичний контекст.....	78
Істоміна С. М. Управління психосоціальною підтримкою учасників освітнього процесу в умовах воєнного часу	81
Капкан О. О. Інноваційні технології і діяльність викладача ВНЗ	84
Касаткін О. С. Читання як компетенція XXI століття: виклики та перспективи шкільної літературної освіти	88
Ковальова О. І. Формування життєвої стійкості педагогічних працівників які працюють в умовах кризи	91
Ковпей І. Б. Управління інклюзивною формою навчання на засадах менеджменту освітніх інновацій	95
Когут І. І. Роль загальних компетентностей у правовій освіті та вихованні.....	101
Козій О. Б. System of exercises for the vocabulary enrichment of the students	103
Козубська С. В. Interactive foreign language teaching for it students in pre-higher education institutions	107
Корх М. В. Роль графічної підготовки в технічному університеті	109
Кріпак Т. П. Управлінська компетентність керівників ЗЗСО в умовах освітніх трансформацій.....	112
Крутько І. В. Педагогічний складник у змісті підготовки майбутнього вчителя (ҚДПУ).....	114
Кузьменко Ю. В., Єропкина Ю. О. Формування медіаосвітньої компетентності здобувачів вищої освіти на заняттях з дисципліни «Методика навчання української мови та літератури» у процесі дистанційного навчання	118
Кузьменко Ю. В., Заболотна Д. В. Методи розвитку математичного мислення у школярів.....	121
Лагода К. В., Кохановська О. В. Вплив освітнього середовища на професійний розвиток педагога.....	124
Левченко Ф. Г. Впровадження STEM-освіти як каталізатора якісного відновлення української освіти: інноваційні моделі, виклики та перспективи.....	127
Лукичова Н. С. Роль командного духу у впровадженні STEM-інновацій: від ідеї до успішного уроку	130
Марецька Л. П. Розвиток мовно-комунікативної професійної компетентності педагога: вимоги професійного стандарту вчителя	134
Марчук С. І. Сучасне антикризове управління закладом освіти.....	136
Миськів М. А., Мукан Н. В. Stimulation of future doctors' managerial competence development	140
Михальченко І. В. Успішне навчання здобувачів фахової передвищої освіти під час професійної підготовки	142
Михальченко Н. В. Професійний розвиток рефлексії особистості	144
Мовчан О. В. Роль ігрових технологій у трансформації сучасної освіти	147

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ**

Мойсеєнко І. М. Стан сформованості толерантності у початковій школі: виклики сучасності.....	150
Мусієнко В. С. Особливості ознайомлення дошкільників з українськими народними ремеслами	152
Навроцька М. М. Шляхи подолання освітніх втрат.....	154
Нагірний В. В. Інтегративний підхід до модульного навчання на засадах квантування навчальної інформації.....	157
Нечіпоренко О. В. Професійна рефлексія як ключовий елемент підготовки керівників хореографічних колективів.....	159
Овчаренко О. А. Гендерна рівність в освіті: створення гендерно нейтрального середовища	161
Павленко М. С. Інноваційні стратегії професійного розвитку педагогів у контексті глобалізації.....	163
Павлова-Сисюк Т. В. Управління закладом позашкільної освіти на прикладі Херсонського палацу дитячої та юнацької творчості.....	166
Петрін Ю. І. Використання месенджерів в управлінні освітою.....	169
Петровський Б. І. До проблеми розроблення освітніх технологій у підготовці майбутніх фахівців ІТ-сфери	172
Піньковська Т. М., Федорова К. О. Роль TAGS в формуванні культури безперервного професійного розвитку вчителів: досвід проекту SWITLO	175
Пісковенко А. О. Використання цифрових ресурсів для контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	177
Плачинда Т. С. Професійна майстерність педагогів у контексті сучасних трансформацій.....	181
Протас М. В. Партнерські зв'язки інклюзивно-ресурсних центрів як чинник забезпечення ресурсної підтримки під час війни.....	183
Рідкоус О. В. Сутність і характеристика феномена «професійна ідентичність» ...	186
Родіонов Д. С. Упровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес....	191
Романов О. М. Відновлення забезпечення кабінетної системи шкіл України	194
Рускуліс Л. В. Теоретичні аспекти дослідження дрібної моторики рук	197
Рускуліс А. Ю., Лукашик В. І. Проблеми інформатизації освіти та шляхи впровадження її в освітній процес.....	199
Сисоєнко Н. А., Шамбір Н. В. Напрямки використання штучного інтелекту в роботі вчителя початкових класів.....	201
Сіненко Є. В. Освітній менеджмент у боротьбі з наслідками освітніх втрат	204
Сірант О. Р. Інтеграція знань з технологій матеріалознавства та фізики майбутнього фахового молодшого бакалавра.....	208
Слободенюк О. О. Роль інклюзії у побудові толерантного та соціально стійкого суспільства	211
Стребна О. В., Роздорожня В. В. Професійний розвиток педагогів у реаліях сьогодення	214
Сухарева А. О. Безпечне освітнє середовище: поняття та актуальні напрями формування.....	217

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

Жданов В. В.*

*аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту,
Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В. О. Сухомлинського Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна*

Науковий керівник:

Нефьодов Д. В.

*доктор історичних наук, доцент кафедри історії,
Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В. О. Сухомлинського Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна*

**СТАН ВИЩОЇ ОСВІТИ НА МИКОЛАЇВЩИНІ У ДРУГІЙ
ПОЛОВИНІ 1960-Х – В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 1980-Х РР**

З середини 1960-х рр. відбувається перебудова навчального процесу у вищій школі, складаються і затверджуються нові навчальні плани, в яких значне місце приділяється підвищенню теоретичної підготовки студентів. Так, в МКІ відкриваються нові кафедри – автоматичного регулювання (завідувач – доц., к.тех.н. А.Н. Дикий), електричних машин і апаратів (завідувач – доц., к.тех.н. П.А. Мещанінов), економіки та організації суднобудівної промисловості (завідувач – доц., к.економ.н Б.С. Дубко) [1, арк. 84]. Скасована попередня реформа вищої школи, що передбачала систему навчання студентів з обов'язковою дворічною роботою на виробництві за фахом. До 1968 р. в інституті з 296 викладачів вчені ступені і звання мали 95 осіб (32 % до загальної кількості), у тому числі п'ять докторів наук і професорів [2, арк. 102]. Таке співвідношення відповідало середнім відсоткам викладачів з науковими ступенями та званнями для інститутів союзного підпорядкування і вище середнього по республіці. У 1967 р. в Херсоні відкрився філіал МКІ при Херсонському суднобудівному заводі. У 1969 р. число його студентів зросло до 300 осіб. Навчання проводилося за спеціальностями – суднобудування, суднові силові установки та технологія зварювального виробництва. 18 вересня 1970 р. МКІ ім. адмірала С.О. Макарова нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора за заслуги в підготовці інженерних кадрів і досягнення в розвитку наукових досліджень. На початок 1980-х рр. МКІ випустив 13557 інженерів різних спеціальностей суднобудівного профілю. Велика їх частина прийшла на суднобудівні заводи, в КБ, науково-дослідні організації Миколаєва, Херсона, Севастополя, Керчі, Феодосії [3, с. 123].

* © Жданов В. В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

На початку 70-х рр. в МДПІ функціонували 4 факультети: фізико-математичний, філологічний, музично-педагогічний, фізичного виховання. Важке становище із забезпеченням шкіл кадрами істориків обумовило створення в червні 1974 р. історичного відділення у складі філологічного факультету, в серпні 1976 р. створено історичний факультет. В 1978 р. як окремий структурний підрозділ створений факультет підготовки вчителів початкових класів [4, арк. 11]. 1970-1980-ті рр. позначені зростанням наукового потенціалу інституту. Впродовж двох десятиліть кандидатські дисертації захистили понад 130 викладачів. Зросла кількість докторів наук. Одним з основних завдань МДПІ стало налагодження зв'язку зі школами міста та області. При інституті здійснювалась перепідготовка вчителів, працював заочний факультет майбутнього вчителя, де навчалися старшокласники сільських шкіл. Для підготовки вчителів початкового військового навчання з 1 вересня 1979 р. створено кафедру військової підготовки [5, с. 49].

В 1975 р. відбувся перший випуск студентів заснованого в 1970 р. Миколаївського інженерно-будівельного інституту Одеського інженерно-будівельного інституту. Протягом дев'ятої п'ятирічки факультет зміцнився кількісно і якісно: якщо в 1971 р. налічувалось лише 15 викладачів і навчалось 249 студентів, то в 1975 р. кількість викладачів зросла до 54 чоловік, а студентів – до 1033 [6]. Однак у 1984 р. інститут згорнуто, а студентів переведено до Одеси.

В 70-80-х рр. переважна більшість провідних фахівців аграрного сектору області не мала вищої освіти, орієнтувалася в своїй роботі головним чином на набутий за попередні роки практичний досвід і як результат – не завжди виявляла глибоку зацікавленість щодо впровадження новітніх досягнень сільськогосподарської науки, що в свою чергу не могло сприяти інтенсифікації виробництва на селі. В 1983 р. рішенням Ради Міністрів СРСР на 12 % скорочено прийом до вищих навчальних закладів. У зв'язку з цим закрито Миколаївську філію Одеського інженерно-будівельного інституту, а на його базі 10 травня 1984 р. завдяки зусиллям секретаря Миколаївського обкому КПУ з питань АПК О. Г. Захарченка відкрито Миколаївську філію Одеського сільськогосподарського інституту для підготовки спеціалістів по наступним напрямкам: агрономія, зоотехніка, економіка, інженерія. [7, с. 49]. В 1984 р. до філіалу вступило 204 студенти [8].

Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. академіка В.М. Образцова готує в даний період фахівців за чотирма спеціальностями: технік-шляховик з будівництва та експлуатації колійного господарства, технік-механік колійних будівельних машин, технік-механік з механізації вантажних робіт, технік-електрик з автоматики і телемеханіки на транспорті.

19 травня 1965 р. відкрито Миколаївський технікум радянської торгівлі [9, с. 24]. В 1971 р. в Миколаєві засновано культурно-освітній факультет Київського державного інституту культури, який

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ЗАКЛАДАМИ

в подальшому реорганізований у філіал. На факультеті відкрито два відділення: бібліотечне, яке готувало бібліотекарів-бібліографів масових бібліотек та культурно-освітньої роботи, випускники якого отримували також диплом керівника певного самодіяльного художнього колективу (хорового, духового, народного оркестру) [10, с. 1].

З метою підвищення екологічної культури населення, індивідуальної та колективної поведінки в природі, формування практичних вмінь і навичок суспільно корисної праці у справі охорони природи, популяризації природоохоронних знань, миколаївське відділення Українського товариства охорони природи створило в 1958 р. Миколаївський міський народний університет «Природа», який в 60-80-х рр. став одним з провідних центрів популяризації природоохоронних знань на Миколаївщині. Першим відділенням народного вузу став дворічний факультет «Садівництво і виноградарство», організація якого викликана виникненням на непридатних землях, понівечених ерозією берегах Південного Бугу та Інгулу чималої кількості садівничо-виноградарських товариств. Багато садівників-любителів стали слухачами факультету. Заняття проводились раз на тиждень у приміщеннях міського Будинку природи, Будинку культури залізничників, вузах і технікумах міста. Лекції проводили наукові працівники, спеціалісти обласної станції захисту рослин, доктори і кандидати наук І.Н. Канцер, Т. М. Стаковська, І. А. Куликов, О. І. Герасимов [11, с. 38]. У 1979 р. випускники факультету налагодили зв'язки з науково-дослідним інститутом виноградарства і виноробства ім. Таїрова, Степовим відділенням Нікітського ботанічного саду в м. Сімферополі, науковими закладами Молдови. В 1975 р. в університеті відкрито три нових факультети – «Охорона навколишнього середовища» для керівних кадрів природоохоронних ланок, «Квітникарство і озеленення», оскільки актуальними стали питання благоустрою та захисту навколишнього середовища та «Лікарські рослини». Теоретичні знання, отримані в університеті, випускники втілювали в практику роботи на кораблебудівних заводах, автотранспортних підприємствах міста, стали активними організаторами створення в цехах і відділах куточків природи, незмінними учасниками рейдів з контролю за станом природного середовища та боротьби з джерелами його забруднення, ініціаторами створення нових і впорядкування старих зелених зон на підприємствах і в районах Миколаївщини [11, с. 40].

Однак застійні явища 70-х – початку 80-х рр. XX ст. не оминули і освітянську сферу життя області. «Залишковий» принцип фінансування цієї сфери призвів до негативних наслідків і занепаду багатьох її складових. Через нестачу коштів і матеріалів роками не ремонтувалося багато навчальних закладів. Деякі з них доведені до аварійного стану і закриті. На філологічному факультеті МДПІ за розпорядженням центру кількість студентів російського відділення значно перевищувала кількість студентів відділення української мови та літератури. Відбувався скерований офіційною владою процес

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

русифікації освіти, який стимулювався подальшою русифікацією навчальних закладів, вузів, державних установ, культурного життя, особливо в містах. Низькою залишалася успішність у навчальних закладах, відставала навчальна база виробничого навчання, ПТУ, технікумах. Малоєфективною і формалізованою виявилася вечірня і заочна форми навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Постанови Ради Міністрів УРСР, що стосуються діяльності установ народної освіти, накази, положення, інструкції Міністерства освіти УРСР, звіти капітального будівництва шкіл, шкіл-інтернатів, дитячих садків та гуртожитків, накази заввідділом з основної діяльності, звіти про будівництво закладів народної освіти, 4 січня – 25 грудня 1984 р. ДАМО (Державний архів Миколаївської області). Ф. Р-6082. Оп. 11.Спр. 216. 285 арк.
2. Переписка с горисполкомами области о выполнении народно-хозяйственных планов, о работе учреждений культуры, народного образования, здравоохранения, бытового обслуживания и по другим вопросам, 3 января – 27 декабря 1968 г. ДАМО (Державний архів Миколаївської області). Ф. Р-992. Оп. 12.Спр. 430.
3. Бугаенко Б. А. Николаевский кораблестроительный. Очерк истории института-университета / Б. А. Бугаенко, А. Ф. Галь, Н. М. Костенко. Николаев: УГМТУ, 1995. 241 с.
4. Накази Міністерства освіти УРСР щодо діяльності інституту, листування з Міністерством освіти УРСР про покращання навчально-виховної, науково-дослідної роботи, 3 січня – 27 грудня 1978 р. ДАМО (Державний архів Миколаївської області). Ф. Р-993. Оп. 7.Спр. 75.
5. Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського: віхи історії 1913–2008 / уклад.: В.Д. Будак та ін. Миколаїв: Іліон, 2009. 183 с.
6. Стацюк Є. Народжений п'ятирічкою. Ленінське плем'я. 1975. 7 листопада. С. 2.
7. Історія розвитку аграрної освіти на Миколаївщині / голов. ред. В. С. Шибанін; за ред. Д. В. Бабенко, Н. Г. Шарати; уклад. Т. В. Березовська. Миколаїв: МДАУ, 2012. 95 с.
8. Волинська Л. Вони будуть першими. Ленінське плем'я. 1984. 1 вересня. С. 3.
9. Шкварець В. П., Гузенко Ю. І. Хронологія та бібліографія Миколаївщини: Іст.-краєзнав. дослідж. Миколаїв: ОУН ім. І. І. Мечникова, 2009. 134 с.
10. Миколаївський філіал Київського державного інституту культури: Історія та сучасність / Авт. кол.: А. Г. Михайлик (кер.) та ін.; Під ред.: А. Г. Михайлика, С. П. Шевчука. Миколаїв: МФ КДІК, 1996. 64 с.
11. Жевнер В. Миколаївський міський народний університет «Природа»: створення та діяльність (1950–1990-ті рр. ХХ ст.). «Збережемо для нащадків»: матеріали III миколаїв. міських еколог. читань. Миколаїв, 2010. С. 38–41.